

20. NOVEMBER 2002 07:00 INGA GISSEL

OPDATERET 17. MAJ 2012 18:01

Øland har sin egen matador-historie

ØLAND: Sidst i trediverne kom den unge, energiske Valdemar Nielsen til Vesterby på Øland. Med udpræget handelstalent fik han opbygget en købmandsgård, hvis ry strakte sig ud over det ganske Han Herred og sydlige Vendsyssel. Sønnen Jens-Martin Nielsen fortæller historien i den nye Han Herred bog, hvor han også tegner et glimrende tidsbillede af datidens lokalsamfund. Købmanden på Øland lå, som en anden Mads Skjern fra Matador, i handelskrig med brugsen på Hammershøj, som landmændene havde andele i og derfor støttede. Jens Martin Nielsen fortæller også om den store dag, hvor der blev pyntet til jul i købmandsgårdens vindue - for nedrullede gardiner, så intet blev røbet. Om det fornemme Oxholm-herskab, som holdt jagter med deltagelse af højadelen, og med skoledrengene som klappere. Der er historien om, da faderen oprettede bæverfarm i baghaven. Om forsamlingshuset, som nu er revet ned. Om skolen, hvor der vankede lussinger, og læreren var træner for Ølands første drengefodboldhold - der havde problemer med at spille søndag, fordi nogle af drengene var indremissionske. Der er også en herlig historie om den legendariske Fjerritslev-betjent Røde Willy, og om faderens tilnavn Esprit de Valde, inden forretningen lukkede i 1976. Den blev derefter hjemsted for sønnens virksomhed, Scantool. Natur og redningsvæsen Bogen begynder ellers med en af de mange, der som mangeårig feriegæst har fattet kærlighed til Han Herreds utrolige natur og til nogle af dens mennesker. Den nordfynske lærer Ragnhild Rosschou og hendes familie kunne efterhånden slet ikke forestille sig en sommer uden en række indholdsmættede dage på Badepension Grønnestrand! Lillian Larsen har i de gamle arkiver fundet en række breve, som dels viser et eksempel på en af rationalismens præster, Hans Michael Feld til Torslev og Haverslev, og dels beskriver de meget vanskelige forhold, som landbruget måtte leve under midt i 1800-tallet. Verner Bruhn giver en både nøgtern og varm beskrivelse af barndommens Gøttrup og Aggersund i trediverne. Hvordan var et typisk husmandshjem indrettet, og hvad foregik der i mørkningstimen? Ingvar Jakobsen fortæller om to farverige præster, Türch og Thomsen, der på hver sin måde satte deres umiskendelige præg på Øsløs-Vesløs-Arup sogne, og fra det nordlige Hannæs beretter Kaj Sekkelund, at regionens storhavn lige så vel kunne have ligget ved Lild Strand som i Hanstholm. Årets kirkebeskrivelse er lagt i hænderne på Johan Svaneborg, der fortæller om sin sognekirke i Vust, dens udseende og inventar, men også de ydre forhold, kirken blev opført under i 1200-tallet. Bent Roligheds historie om Klim-stokken er et eksempel på, hvordan et tilfældigt markfund kan kaste lys over vikingetiden, hvor det gamle hedenskab kæmpede mod den nye tro, som kom med kristendommen her til landet. I 2002 fejredes Redningsvæsenets 150-års jubilæum, og Mads Kinch Clemmensen giver et rids over udviklingen i Danmark generelt og i Han Herred i særdeleshed. Årets Kunstner er denne gang tegneren og maleren Poul Eje fra en meget aktiv og musikalsk skrædderfamilie i Fjerritslev. Ejgil Bodilsen tegner et portræt af den 76-årige kunstner, som i anledning af Han Herred Bogens udgivelse endnu engang udstiller i sin hjemby. Desuden indeholder bogen interessante billeder fra de lokalhistoriske arkiver i Vesløs, Frøstrup, Fjerritslev og Brovst.